

Vennesla dobbelthall

Naturmangfoldrapport og tiltaksplan for fremmedarter

Oppdragsnavn **Dobbelthall Vennesla RIM**
Mottaker **Vennesla kommune**
Versjon **0.6**
Dato **Juni 2026**
Utført av **ASMU**
Kontrollert av **CREE**
Godkjent av **KSOOSL**

Sammendrag

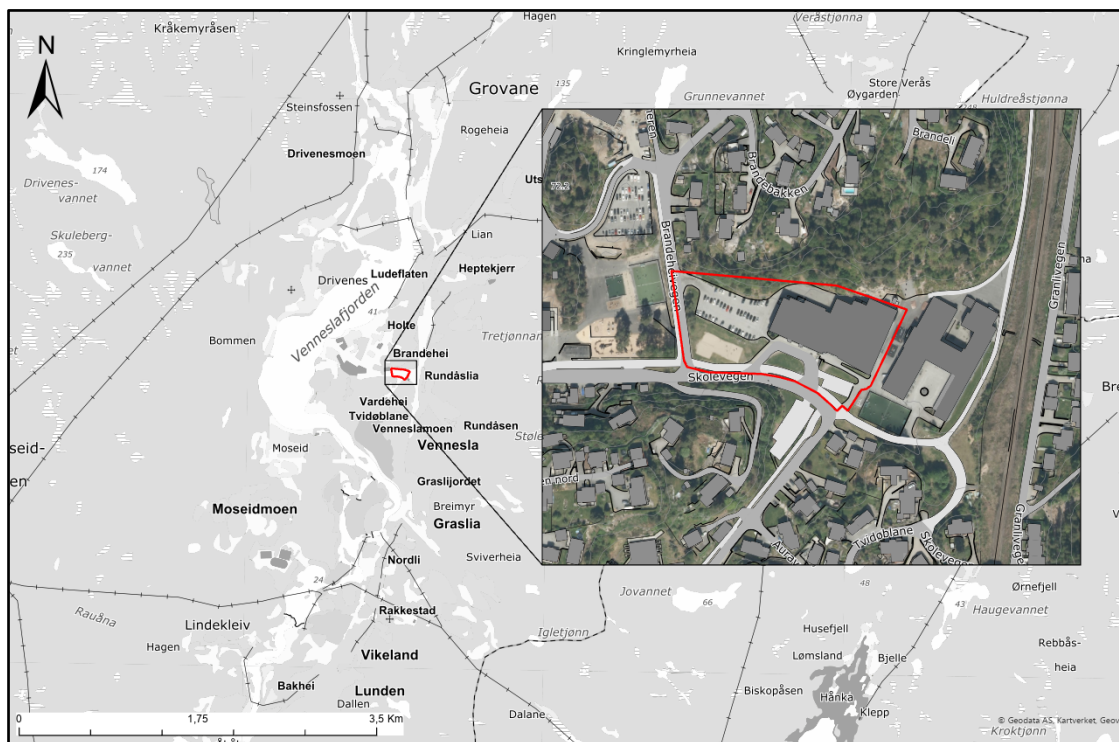
På oppdrag fra Vennesla kommune har Rambøll utarbeidet fagrapport for tema naturmangfold i tiltaksområdet for Vennesla dobbelthall. Kunnskapsgrunnlaget presenteres og er vurdert som tilstrekkelig for tiltaket. Det er beskrevet en tiltaksplan for fremmedarter og det foreslås flere avbøtende tiltak for å hindre skade på naturmangfold. Det gis også forslag til naturforbedrende tiltak.

Innholdsfortegnelse

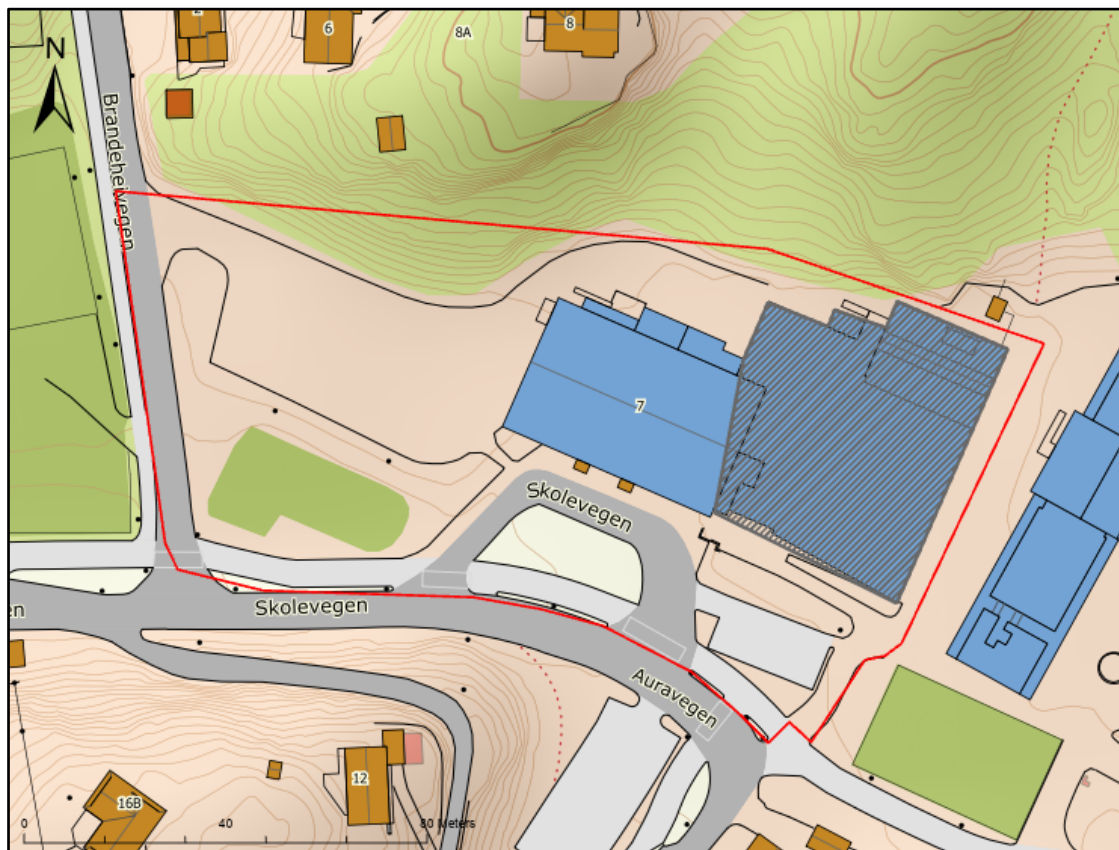
1.	Innledning	2
2.	Metode	4
2.1	Definisjoner	4
2.1.1	Rødlistede arter	4
2.1.2	Fremmede arter	4
2.2	Eksisterende kunnskap	4
2.3	Feltundersøkelse av tiltaksområdet	4
3.	Resultater	5
3.1	Tiltaksområdet	5
3.2	Fremmedarter	5
3.3	Rødlistede arter og naturtyper	7
4.	Tiltaksplan for fremmedarter og annet tiltak for naturmangfold	7
4.1	Tiltaksplan for fremmedarter	7
4.2	Avbøtende tiltak for fuglelivet og øvring naturmangfold	8
4.3	Naturforbedrende tiltak	8
5.	Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldloven §§ 8-12	9
§ 8	- kunnskapsgrunnlaget	9
§ 9	- føre-var-prinsippet	9
§ 10	- økosystemtilnærming og samlet belastning	9
§ 11	- kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver	9
§ 12	- miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder	9
6.	Referanser	10

1. Innledning

Vennesla kommune ønsker å ombygge Venneslahallen og tilhørende utomhus arealer. Området som berøres ligger i Skolevegen 7 med gnr./bnr. 6/950, i Vennesla kommune, heretter omtalt som tiltaksområdet. I forbindelse med ombyggingen planlegges det å rive eksisterende idrettshall, men den tilhørende svømmehallen skal stå igjen. Nordlige del av tiltaksområdet må graves ut og planeres. Byggeflate til nybygg er planlagt høyere i terrenget enn eksisterende anlegg, og det planlegges at området skal bygges opp med fyllmasse. Plassering og utstrekning av tiltaksområdet er vist i Figur 1. Vennesla kommune er grunneier på området. Tiltaksområdet er ca. 13 000 m², av dette utgjør fotavtrykket til svømmehallen ca. 2300 m². Justert tiltaksområde blir da ca. 10 700 m² (Figur 2).



Figur 1. Kartutsnitt som viser tiltaksområdet med rødt omriss. Kilde: Norgeskart [1].



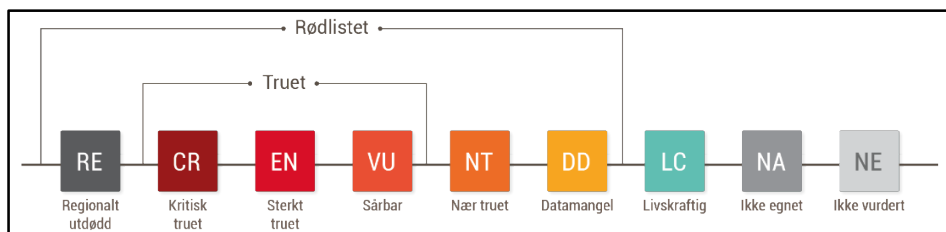
Figur 2. Kart over tiltaksområdet, markert med rødt omriss. Svømmehallen som ikke berøres av tiltaket er skravert i grått. Kilde: Norgeskart [1].

2. Metode

2.1 Definisjoner

2.1.1 Rødlistede arter

Rødlistevurderingen av arter baserer seg på tilstanden og utviklingen til artens bestander eller leveområder. En art kan bli rødlistet hvis artens bestander eller leveområder gjennomgår en rask reduksjon, bestandene eller leveområdene er små og fragmenterte og de er i nedgang, eller hvis det finnes svært få individer av arten eller den finnes på svært få lokaliteter. Arter plasseres i ulike kategorier som representerer artens risiko for å dø ut, og arter i kategoriene kritisk truet (CR), sterkt truet (EN) og sårbar (VU) vurderes som truede med betydelig risiko for å dø ut (Figur 3).



Figur 3. Rødlistekategorier etter Norsk rødliste for arter [2]

2.1.2 Fremmede arter

Fremmede arter er arter som ikke forekommer naturlig i Norge. Med dette menes arter som kom til Norge etter år 1800, og har vært sammenhengende reproduserende uten menneskelig hjelp i mer enn 10 år. De fremmede artene er risikovurdert på Artsdatabankens Fremmedartsliste (2023) der risikokategorien er bestemt av artens økologiske effekt og potensiale for spredning og etablering. Kravene til aktsomhet i forbindelse med virksomheter og tiltak som kan medføre spredning av fremmedarter er lovfestet i Forskrift om fremmede organismer (2015).

2.2 Eksisterende kunnskap

Det ble gjort en digital gjennomgang av tiltaksområdet for eksisterende kunnskap om naturmangfoldet. Dette omfattet innhenting av data fra databasene Artskart [3] og Naturbase [4]. Relevant kunnskap presenteres i kapittel 3.

Rambøll har i forbindelse med reguleringsplanfase gjennomført kartlegging av fremmedarter i og rundt tiltaksområdet, i august 2021. Også disse resultatene ble gjennomgått og relevant data presenteres i kapittel 3.

2.3 Feltundersøkelse av tiltaksområdet

For å øke kunnskapsgrunnlaget i prosjektet gjennomførte Rambøll feltundersøkelse av prosjektområdet 12-13. mai 2026, med fokus på fremmede arter og rødlistede arter. Av fremmede arter var det lagt vekt på planter. Av rødlistede arter var det fokus på fugler og planter.

Kartlegging av fremmedarter foregikk 12 mai. Forekomster av fremmede planter ble notert i felt og kartfestet i etterkant av feltarbeidet. Fuglekartleggingen ble utført kl 04.00-05.45 pluss 09.00-09.30 den 13. mai 2026. Været var fint med opphold og tidvis svært lett duskregn. Kartleggingen ble utført både i tiltaksområdet, i skogkanten, og rett utenfor tiltaksområdet, i skogholtet rett nord for tiltaksområdet. Grunnen til dette var at det er mer sannsynlig at fuglene befinner seg i skogen enn i kantområdet, og inne i skogen var det lettere å høre alle de ulike artene. Registreringen ble utført ved at kartlegger satt stille og lyttet og så etter fugl på et punkt en god stund, før hun flyttet seg til en

annen del av skogholtet og satt stille på nytt punkt og lyttet. Dette ble gjentatt flere ganger, og spredt godt utover tiltaksområdet og det nærliggende skogholtet. Det var de samme artene som ble registrert i hele skogholtet, og det skilles derfor ikke på hvor de ulike artene ble hørt.

3. Resultater

3.1 Tiltaksområdet

Tiltaksområdet er for det meste asfaltert areal. Vegetasjonen er sparsom og har et urbant preg. Lengst nord henger vegetasjonen sammen med skogen utenfor tiltaksområdet. Også her er det preg av menneskelig påvirkning i form av fremmede planter og høy slitasje i skogkanten.

3.2 Fremmedarter

Det finnes mange fremmede planter i tiltaksområdet. En liste over alle artene presenteres i **Tabell 1**. De fleste av plantene er i kategori *svært høy risiko*, og plantene står for det meste i nordlige deler av tiltaksområdet, slik Figur 4 viser. Noen av plantene står mellom bygget og det asfalterte arealet, mens resten står nord for bygget, i overgangen til skogen.

Tabell 1. Oversikt over fremmede planter i tiltaksområdet. * Karsen ble ikke artsbestemt, og det er usikkerhet knyttet til om det er markkarse eller vollkarse. Begge artene har status *lav risiko* ifølge fremmedsartslista 2023.

Art	Kategori	Forekomst
Rynkerose	Svært høy risiko	Små busker
Platanlønn	Svært høy risiko	Små trær
Høstberberis	Svært høy risiko	Både små og større busker
Rødhyll	Svært høy risiko	Små trær
Honningknoppurt	Svært høy risiko	Planter under 50 cm
Tuja	Høy risiko	Store trær
Mahonie	Høy risiko	Planter under 50 cm
Markkarse/ vollkarse*	Lav risiko	Planter under 50 cm



Figur 4. Kartutsnitt som viser tiltaksområdet med rødt omriss. Innenfor og rett ved tiltaksområdet vises fremmedarter (gule prikker) og trær av det truede treslaget ask (hvite prikker).



Figur 5. Til venstre: Tuja er et tre med **høy risiko** for naturmangfold ifølge fremmedartslista 2023. Trærne på bildet står ved siden av det eksisterende bygget. Foto: Rambøll. Til høyre: Rynkerose er en opptil 2 meter høy busk med **svært høy risiko** ifølge fremmedartslista 2023. Innenfor tiltaksområdet forekommer rynkerose som små planter.

3.3 Rødlistede arter og naturtyper

Under feltarbeidet ble det registrert trær av det rødlistede treslaget ask. Ask er en sterkt truet art ifølge rødlista [5]. Ingen rødlistede fugler ble registrert i tiltaksområdet under feltarbeid. Det ble gjort registreringer av svarttrost, kjøttmeis, rødstrupe, munk og bokfink, fugler i kategorien *livskraftig* [5]. Data i naturbase viser at tiltaksområdet har vært undersøkt for naturtyper de siste 5 årene [4]. Området er uten rødlistede naturtyper og øvrige naturtyper etter Miljødirektoratets instruks.

4. Tiltaksplan for fremmedarter og annet tiltak for naturmangfold

4.1 Tiltaksplan for fremmedarter

Det er registrert mange fremmede planter i tiltaksområdet som kan skade hjemlige planter og naturmangfold for øvrig. Naturmangfoldloven og forskrift om fremmede organismer setter krav til aktsomhet for å unngå spredning av fremmedarter, og hindre skade på biologisk mangfold. Miljødirektoratets rapport M-982 legges til rette for anbefalingene som beskrives i dette kapitlet [6].

Tiltaket, slik det beskrives i kapittel 1, vil innebære at løsmasser med fremmede planter og frø fra disse blir gravd opp og håndtert. Under følger en liste med forslag for å hindre spredning av fremmedarter og minimere skade fra fremmedarter på biologisk mangfold. Basert på funn presentert i kapittel 3, har vi delt inn tiltaksområdet i 3 soner for håndtering av fremmedarter og løsmasser. **Sone 1** omfatter alle planter og løsmasser som er tett inntil bygget. Alle planter og løsmasser som blir berørt av tiltaket i denne sonen skal behandles som henholdvis fremmedarter og infiserte masser. **Sone 2** omfatter alle planter og løsmasser nord for det asfalterte arealet. I denne sonen er det registrert to asketrær. Utenom disse asketrærne skal planter behandles slik som i sone 1. Løsmasser ned til en halv meters dybde i sone 2 skal håndteres som infiserte masser. **Sone 3** omfatter resten av vegetasjonen og løsmassene i tiltaksområdet. For sone 3 er det ingen spesifikke råd for håndtering av vegetasjon og infiserte løsmasser med hensyn på naturmangfold og fremmede arter. Se for øvrig tiltaksplan forurenset grunn utarbeidet av Rambøll i 2026 for håndtering av forurensete masser.

Fremmedarter og infiserte løsmasser som blir berørt i anleggsfasen skal graves opp fraktes og leveres i en lukket beholder til godkjent avfallsmottak. Plantene skal graves opp i sin helhet, det vil si alt av røtter skal fjernes, selv de som ligger under en halv meters dybde. Eventuell mellomlagring av fremmedarter og infiserte løsmasser skal gjøres i en tett beholder eller med duk under og over dem, slik at vind og nedbør ikke sprer plantedeler videre. Gravemaskinger og annet utstyr som kommer i kontakt med fremmedarter og infiserte løsmasser skal renses etter anleggsarbeid, før de forlater tiltaksområdet.



Figur 6. Kartutsnitt av tiltaksområdet som viser fremmede planter (gule prikker), asketrær (hvite prikker) og soner for håndtering av fremmedarter og infiserte løsmasser. Sone 1 er den oransje sirkelen som avgrensner planter og som vokser inntil bygget og løsmasser rundt disse. Sone 2 er den blå sirkelen som markerer alle planter og løsmasser i tiltaksområdet nord for det asfalterte arealet. Sone 3 er resten av vegetasjonen og løsmassene.

4.2 Avbøtende tiltak for fuglelivet og øvrige naturmangfold

Rambøll foreslår at det gjennomføres avbøtende tiltak for fuglelivet og for naturmangfold for øvrig.

Listen nedenfor er forslag til hva som skal gjøres

- En skal unngå anleggsarbeid i hekketid for fugler, som i dette tilfellet er perioden april-juli.
- Asketrær som blir berørt skal vurderes å flyttes til et egnet levested i eller nær tiltaksområdet. De bør flyttes til et sted som er så likt som mulig der de står i dag, med tanke på lysforhold, fuktighet og jordsmonn.

4.3 Naturforbedrende tiltak

Rambøll foreslår at det gjennomføres målrettede tiltak for å øke det biologiske mangfoldet. Under følger en liste med forslag for hvordan dette skal gjøres.

- Trær med en diameter ved brysthøyde over 30 cm som må felles skal legges igjen i eller nær tiltaksområdet som liggende død ved.
- Etablering av flersjiktet vegetasjon i området skal etterstrebes for å bidra positivt til det biologiske mangfoldet.

- Nyplantede områder skal beplantes med stedegne arter så langt det lar seg gjøre. Arter med kategoriene *svært høy risiko*, *høy risiko* eller *potensiell høy risiko* på fremmedartslista 2023 skal ikke benyttes til nyplanting.

5. Vurdering av tiltaket etter naturmangfoldloven §§ 8-12

§ 8 - kunnskapsgrunnlaget

«Offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskapsgrunnlaget skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.»

Ny kunnskap om naturmangfold ble innhentet i forbindelse med prosjektet, og kunnskapsgrunnlaget ble sammenstilt i denne rapporten. Kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig i forhold til den nokså begrensede omfanget av tiltaket og med tanke på den lave risikoen for skade på naturmangfoldet. Dette med forbehold om at tiltaksplan for fremmedarter blir fulgt.

§ 9 - føre-var-prinsippet

«Når det treffes en beslutning uten at det foreligger tilstrekkelig kunnskap om hvilke virkninger den kan ha for naturmiljøet, skal det tas sikte på å unngå mulig vesentlig skade på naturmangfoldet. Foreligger en risiko for alvorlig eller irreversibel skade på naturmangfoldet, skal ikke mangel på kunnskap brukes som begrunnelse for å utsette eller unnlate å treffe forvaltningstiltak.»

Kunnskapen i denne rapporten vurderes å være tilstrekkelig med hensyn til naturmangfoldet og hvordan det påvirkes av tiltaket. Føre-var-prinsippet kommer ikke til anvendelse.

§ 10 - økosystemtilnærming og samlet belastning

«En påvirkning av et økosystem skal vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller vil bli utsatt for.»

Området har vært under press fra utbygging og annen menneskelig aktivitet i lang tid. Den samlede belastningen på økosystemet blir ikke vesentlig større som følge av tiltaket enn det den er i dag.

§ 11 - kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver

«Tiltakshaveren skal dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter.»

Kostnader knyttet til de avbøtende tiltakene som beskrives i denne rapporten (kapittel 4) anses som rimelige for tiltakshaver å dekke.

§ 12 - miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder

«For å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater.»

Det er i denne rapporten gitt anbefalinger (kapittel 4) om hvilke valg som skal tas videre i prosjektet for å begrense skader på naturmangfoldet. Det legges til grunn at tiltakshaver benytter miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder og ikke fjerner mer vegetasjon enn nødvendig for tiltaket (med unntak av fremmede arter).

6. Referanser

- [1] Norgeskart, «Norgeskart,» [Internett]. Available: <https://www.norgeskart.no/>. [Funnet 04. 06. 2026].
- [2] Artsdatabanken, «Artsdatabanken (2025, 26. november). Norsk rødliste for naturtyper 2025.,» 26. 11. 2025. [Internett]. Available: <https://lister.artsdatabanken.no/naturtyper/2025>. [Funnet juni 2026.].
- [3] Artsdatabanken, «Artskart,» [Internett]. Available: <https://tinyurl.com/ycr6a33v>. [Funnet april 2026].
- [4] Miljødirektoratet, «Naturbase,» [Internett]. Available: <https://ninfaktaark.miljodirektoratet.no/naturtyper/?id=NINFP2310140618>.
- [5] Artsdatabanken, «Norsk rødliste for arter 2021. <http://www.artsdatabanken.no/lister/rodlisteforarter/2021/>. Nedlastet 26.03.2025,» 2021.
- [6] Sweco Norge AS og Miljødirektoratet, «Håndtering av løsmasser med fremmede skadelige plantearter og forsvarlig kompostering av planteavfall med fremmede skadelige plantearter,» 2018.

Vedlegg - Bilder av relevante planter i tiltaksområdet
Rynkerose – Svært høy risiko



Platanlønn



Foto: Åslaug Viken

Høstberberis – Svært høy risiko





Rødhyll – Svært høy risiko



Honningknoppurt - Svært høy risiko



Foto: Eli Fremstad

Tuja – Høy risiko



Mahonie – Høy risiko



Markkarse/Vollkarse – Lav risiko



Foto av vollkarse: Hanne Hegre

Ask – Sterkt truet etter norsk rødliste for arter

